

Marion Giesberts

- Getting the pain you expect: mechanisms of placebo, nocebo and reappraisal effects in humans. *Nature Medicine* 2010;16:1277-1283
- Lang E et al. Can words hurt? Patient-provider interactions during invasive procedures. *Pain* 2005;114:303-309. Kekecs Z et al. The effectiveness of suggestive techniques in reducing postoperative side effects: a meta-analysis of randomized controlled trials. *Anesth Analg* 2014;119:1407-1419. 8.
- Frolich, A. Basale Stimulation (Duitstalig). Uitgeverij: Bundesverband F. Körper- U. Mehrfachbehinderte Menschen, augustus 2015. ISBN 9783945771044.
- Frohlich, A. Basale Stimulatie (Nederlandstalig). Garant Uitgevers, februari 1998. ISBN 9789053504055.
- <https://www.radboudcentrumvoormindfulness.nl/wetenschappelijke-evidentie/>
- Sikka N1, Shu L1, Ritchie B1, Amdur RL2, Pourmand; Virtual Reality-Assisted Pain, Anxiety, and Anger Management in the Emergency Department; *Telemed J E Health*. 2019 Feb 20. doi: 0.1089/tmj.2018.0273.
- Tashjian VC1, Mosadeghi S1, Howard AR1, Lopez M1, Dupuy T1, Reid M1, Martinez B1, Ahmed S1, Dailey F1, Robbins K1, Rosen B1, Fuller G1, Danovitch I1, IsHak W1, Spiegel B1. Virtual Reality for Management of Pain in Hospitalized Patients: Results of a Controlled Trial. *JMIR Ment Health*. 2017 Mar 29;4(1):e9. doi: 10.2196/mental.7387.
- Luo H1, Cao C1, Zhong J2, Chen J1, Cen Y1. Adjunctive virtual reality for procedural pain management of burn patients during dressing change or physical therapy: A systematic review and meta-analysis of randomized controlled trials. *Wound Repair Regen*. 2019 Jan;27(1):90-101. doi: 10.1111/wrr.1. Epub 2018 Nov 27.
- Groot C1, Hooghiemstra AM2, Raijmakers PG3, van Berckel BN3, Scheltens P4, Scherder EJ5, van der Flier WM6, Ossenkuppele R7. The effect of physical activity on cognitive function in patients with dementia: A meta-analysis of randomized control trials. *Ageing Res Rev*. 2016 Jan;25:13-23. doi: 10.1016/j.arr.2015.11.005. Epub 2015 Nov 28.
- Cheval B1,2, Radel R3, Neva JL4, Boyd LA4, Swinnen SP5,6, Sander D7,8, Boisgontier MP9,10. Behavioral and Neural Evidence of the Rewarding Value of Exercise Behaviors: A Systematic Review. *Sports Med*. 2018 Jun;48(6):1389-1404. doi: 10.1007/s40279-018-0898-0.
- Dionigi A1. Clowning as a Complementary Approach for Reducing Iatrogenic Effects in Pediatrics. *AMA J Ethics*. 2017 Aug 1;19(8):775-782. doi: 10.1001/journalofethics.2017.19.8.stas1-1708.
- Pérez-Aranda A1,2,3, Hofmann J4,5, Feliu-Soler A1,2,3, Ramírez-Maestre C6, Andrés-Rodríguez L1,2,3, Ruch W4,5, Luciano JV1,2,3. Laughing away the pain: A narrative review of humour, sense of humour and pain. *Eur J Pain*. 2019 Feb;23(2):220-233. doi: 10.1002/ejp.1309. Epub 2018 Sep 30.

Danielle Wolzak

- Boron, W. and Boulpaep, E. (2009). *Medical physiology*. 2nd ed. Philadelphia: Saunders Elsevier, pp.404-407.

- Sitsen, J., Cohen, A., Franson, K., Smits, P. and Struyker-Boudier, H. (2009). Farmacologie. 4th ed. Maarssen: Elsevier gezondheidszorg, pp.122-144.
- Bridgestock C, Rae CP. Anatomy, physiology and pharmacology of pain. Anaesthesia and intensive care medicine 14:11
- Ossipov MH, Dussor GO, Porreca F. Central modulation of pain. J Clin Invest. 2010;120(11):3779-87
- Helms JE, Barone CP. Physiology and treatment of pain. Crit Care Nurse. 2008;28(6):38-49

Dr. A.W. Oosten en Dr. A.J. Valkenburg

- Richtlijn Diagnostiek en Behandeling van Pijn bij Patiënten met Kanker 2015
- M Fallon, R Giusti, F Aielli, P Hoskin, R Rolke, M Sharma, C I Ripamonti, ESMO Guidelines Committee, Management of cancer pain in adult patients: ESMO Clinical Practice Guidelines, Annals of Oncology, Volume 29, Issue Supplement_4, October 2018, Pages iv166-iv191
- NHG-Standaard Pijn; De Jong L, Janssen PGH, Keizer D, Köke AJA, Schiere S, Van Bommel M, Van Coevorden RS, Van de Vusse A, Van den Donk M, Van Es A, Veldhoven CMM, Verduijn MM.
- Richtlijn Postoperatieve pijnstilling (Nederlandse vereniging voor Anesthesiologie) 2013

Marije Houmes

- www.transvaalapotheek
- www.suvernover.org
- www.kwf.nl
- www.kanker.nl
- <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed>
- Ontdekking van het Endo-cannabioïed systeem (Devane 1992)
- Richtlijn voorschrijven cannabis Noordwest ziekenhuisgroep Locatie Alkmaar

Paul Vogelaar

- Richtlijn pijn (IKNL, 2016), www.pallialine.nl
- Atul Gawande. Sterfelijk zijn, geneeskunde en wat er uiteindelijk toe doet. Uitgeverij Nieuwezijds, 2015.
- Boudewijn Chabot, Stella Braam. Uitweg, Een waardig levenseinde in eigen hand. Nijgh & Van Ditmar, 14^e herziene uitgave, 2019.

Frank van der Goot

Handboek forensische en penitentiaire geneeskunde, W.L.J.M. Duijst en .C.Das (red), uitgeverij Maklu, 2011 De lijkschouw in de praktijk; Das en Reijnders Prelum 2007 Verwarring bij lijkvinding, Medisch contact Nr. 44 - 29 oktober 2003 Jaargang 2003 Auteur C. Das - The estimation of the time since death in the early postmortem period; edited by Bernard Knight, 2002, Arnold Publishers Leerboek Forensische Geneeskunde (Cohen e.a.)

Dirk Megens

Werkboek Deel 1. (D.Megens januari 2019)

<https://www.meneermegens.nl/product/werkboek-verpleegkundig-rekenen/>

Werkboek Deel 2. (D. Megens april 2019)

<https://www.meneermegens.nl/product/werkboek-verpleegkundig-rekenen-deel-2/>

Mark Hermens

- Explain Pain Juni 2003 David S. Butler G. Lorimer Moseley
- Pijn de baas Jan 2000 Frits Winter
- Chronische pijn en het drie-factorenmodel van emoties
- Vlaeyen et al. 1989 tijdschrift voor psychiatrie
- Onbegrepen chronische klachten in een wisselend biopsychosociaal perspectief
- Vingerhoets, A.J.J.M. 2004 Tijdschrift voor gezondheidswetenschappen